AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 09.08.2005
COM(2005) 367 végleges

Javaslat:

A TANÁCS HATÁROZATA

az AKCS-EK partnerségi megállapodás 96. cikke alapján Haitivel folytatott konzultációs eljárás lezárásáról szóló, 2001/131/EK határozat hatályon kívül helyezéséről

(előterjesztő: a Bizottság)

INDOKLÁS

A 96. cikk határozatai

Az Európai Unió Tanácsa a 2000. évi szabálytalan választásokat követően, és mivel a haiti helyzetet nem tartja a Cotonou-i Megállapodás demokratikus alapelveivel összhangban lévőnek, 2001. január 29-én a Cotonou-i Megállapodás 96. cikke (2) bekezdése c) pontjával összhangban úgy határozott, hogy megfelelő intézkedéseket vezet be, amelyek értelmében részlegesen felfüggesztik a Haitinek nyújtott segítséget (nem folyósítanak közvetlen költségvetési támogatást a haiti kormánynak), nem kerül sor értesítésre a 9. Európai Fejlesztési Alap (EFA, 239 millió euró) keretében rendelkezésre álló pénzeszközökre vonatkozóan, a 8. EFA keretéből megmaradt (84,4 millió euró) pénzeszközöket pedig a haiti nép közvetlen hasznára fordították. Az Európai Unió Haitivel való viszonyának rendezését az Amerikai Államok Szervezete (OAS) 822. állásfoglalásában megszabott, a szabad és tisztességes választások megrendezésével kapcsolatos feltételek és intézkedések betartásához kötötte.

A 2001. évi határozatot felülvizsgálták, és újból hatályba léptették 2002. január 21-én a 2002/131/EK, 2003. január 10-én a 2003/53/EK és 2003. december 22-én a 2003/916/EK határozattal.

A haiti politikai helyzet 2004-ben Aristide elnök távozásával drámaian megváltozott. A gyors politikai változások (amelyek főbb irányvonalai alább lesznek összefoglalva), a helyzet lényegi felülvizsgálatát tették szükségessé, a 2001/131/EK határozatot módosító 2004/681/EK határozatot pedig 2004. szeptember 24-én fogadták el. Ez 2005. december 31-ig hatályos, ám 6 hónap elteltével felülvizsgálata szükséges. E határozat eredményesen megszüntetett minden korábbi intézkedést (95,6 millió eurót szabadítva fel), kivéve a 9. EFA nemzeti indikatív program (72 millió euró) aláírását, amelyre az OAS 822. állásfoglalását tiszteletben tartó, az illetékes haiti intézmények és a nemzetközi közösség által szabadnak és tisztességesnek elismert nemzeti választásokat követően kerül sor.

Ma úgy gondolják, hogy az átmeneti időszak fejlődése a demokratikusan megválasztott kormány irányába – ami egy átmeneti kormány felállításával kezdődött 2004-ben, 2005 őszére pedig helyhatósági, törvényhozási és elnökválasztáshoz vezet, indokolttá teszi a jelenleg hatályos határozat felülvizsgálatát és a fennmaradó intézkedések eltörlését az alábbiak szerint. Ez szilárd támogatást jelent majd az átmeneti kormánynak e nehéz időszakban, illetve ösztönzőleg hat a választási folyamat tiszteletben tartására.

Háttér

2004 elején az elhúzódó erőszakhullám és vérontás Aristide elnök 2004. február 29-i távozásához vezetett. Haiti Legfelsőbb Bíróságának elnöke, Boniface Alexandre ideiglenes elnökként tett esküt, a Gerard Latortue vezette átmeneti kormány pedig 2004. március 17-én esküdött fel. Az átmeneti kormány a szabad és tisztességes választások 18 hónapon belüli megtartására vállalt kötelezettséget. A jelenlegi tervek szerint 2005 őszén tartanak választásokat: a helyhatósági választásokat 2005. október 9-én, majd a törvényhozási (parlamenti) és az elnökválasztást két fordulóban, 2005. november 13-án és december 18-án, így az újonnan megválasztott elnök 2006. február 7-én hivatalba léphet. A haiti átmeneti kormány elkötelezte magát amellett, hogy kiemelt fontosságot tulajdonít a biztonság és a bizalom légköre helyreállításának az országban, ami a demokratizálódás szempontjából kulcsfontosságú.

A 2004. február 29-i, illetve a 2004. április 30-i ENSZ-határozat jóváhagyta egy többnemzetiségű átmeneti haderő, ezt követően pedig egy stabilizációs haderő (MINUSTAH) létrehozását; ez utóbbi június 1-jével brazil vezetés alatt vette át az előbbi helyét a biztonsági helyzet stabilizálása és az átmeneti kormánynak a demokratizálódási folyamatban történő támogatása érdekében. A MINUSTAH mandátumát 2005. június végéig hosszabbították meg, miközben a Biztonsági Tanács tárgyal a további, valószínűleg 12 hónapos hosszabbítás lehetőségéről.

A Tanács által kért 2004. májusi informális tanácskozásokat követően Latortue miniszterelnök levelet intézett az akkori fejlesztési biztoshoz, P. Nielsonhoz, körvonalazva **kormánya** az átmeneti időszakra vonatkozó **kötelezettségvállalásait** több területen. 2005 áprilisában a Bizottság a határozat hat hónap elteltét követő felülvizsgálatát előíró rendelkezésének megfelelően jelentést nyújtott be a Tanács AKCS-csoportjának. A kötelezettségvállalások helyzetét bemutató jelentést az Európai Unió tagállamai port-au-prince-i nagykövetségeinek segítségével készítették el. 2005 márciusában Louis Michel biztos látogatást tett Haitin és átfogó konzultációkat folytatott a helyzet helyszínen történő felmérése érdekében. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2005 áprilisában missziót küldött Haitire, az ENSZ-főtitkár pedig 2005 májusában jelentést nyújtott be az ENSZ haiti stabilizációs missziójáról. **Mindezen jelentések általánosságban hasonló képet adnak a haiti helyzetről.**

A jelenlegi helyzet

Politikai téren április 7-én elindították a nemzeti párbeszéd- és megbékélési folyamatot. E párbeszéd mindenre kiterjedő volta kissé kétséges, mivel Aristide volt elnök pártja továbbra is visszautasítja a részvételt, annak ellenére, hogy az elnök a jelentések szerint erőfeszítéseket tett arra, hogy a Lavalas pártot részvételre bírja. A közelgő választásokra készülve több kisebb politikai párt tömörül nagyobb politikai egységekbe.

A fent említett **választási menetrend** – a jelentések szerint – halad előre. A választások a MINUSTAH által erősen támogatott CEP – ideiglenes választási tanács – közvetlen illetékessége alá tartoznak. A választás megszervezéséhez nyújtott segítséget az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programja (UNDP) és az OAS koordinálja, az utóbbi különösen a választók névjegyzékbe vétele terén. A választások összes költségvetése jelenleg 62 millió amerikai dollár, amit az adományozóknak kell fedeznie. Az Európai Unió összesen 18 millió euró támogatást ígért. A Bizottság egy választási megfigyelő misszió kiküldésére tesz előkészületeket. A megfigyelő misszióhoz szükséges összeg a fent említett 18 millió eurón túli pluszköltség.

A biztonsági helyzet továbbra is ingatag, és a visszatérő erőszakhullámok, gyilkosságok, emberrablások és fegyveres rablások miatt komoly aggodalomra ad okot. A haiti nemzeti rendőrség túl gyenge, és még nem volt ideje korrupcióval terhes múltjából kilábalni annyira, hogy jelentősen befolyásolni tudja a biztonsági helyzetet. Következésképpen a MINUSTAH jelentős támogatást nyújt, és igyekszik fenntartani a rendet. Nyilvánvaló, hogy a MINUSTAH megbízatását és – mind emberi, mind anyagi – erőforrásait meg kell erősíteni ahhoz, hogy hatékonyabbá válhasson: e javaslatokat jelenleg tárgyalja az ENSZ BT.

Az emberi jogok vonatkozásában tapasztalható némi fejlődés, mivel a korábbi kormány emberi jogokat tipró politikája nyilvánvalóan nem része az átmeneti kormány megnyilvánulásainak. A fegyveres bandák terjedése az országban és a büntetlenség gyakorlata – amely a biztonsági erőkön belüli korrupt személyek, továbbá az igazságszolgáltatás mérhetetlen tehetetlensége miatt van jelen – azonban akadályozza az emberi jogok terén való

jelentősebb eredmények elérését. Az Európai Közösség a Kanadai Nemzetközi Fejlesztési Ügynökséggel (CIDA) együtt olyan programon dolgozik, amely megerősítené az igazságszolgáltatási rendszert, míg más adományozók, beleértve az EU-tagállamokat is, szintén tevékenyek e téren.

Megkezdődtek bizonyos, egyelőre viszonylag szórványosan előforduló, **a fegyveres csoportok** –különösen a volt katonák – **lefegyverzésére** irányuló műveletek, nevezetesen Cap-Haitien térségében: ezeket a választások megtartásához szükséges biztonsági szint elérése érdekében fel kell gyorsítani.

A Haitinek nyújtott nemzetközi támogatás

A haiti átmeneti kormányt valamennyi fontos szereplő, köztük az Egyesült Államok, Franciaország, Spanyolország és több latin-amerikai állam, továbbá olyan nemzetközi testületek, mint az ENSZ, az OAS, a Világbank, a Nemzetközi Valutaalap (IMF), az Amerikaközi Fejlesztési Bank (IADB) stb. jelentősen támogatja. Fokozatosan javul a Karib Közösséggel (CARICOM) való kapcsolata, amelyet Aristide elnök távozásának körülményei tettek próbára.

A nemzetközi adományozók és az átmeneti kormány elfogadott egy átmeneti együttműködési keretprogramot, amely a 2005. júliusi washingtoni kötelezettségvállalási konferencia alapdokumentumaként szolgált. Akkor 1,2 milliárd amerikai dollár összegű segítséget ígértek, egyéni adományozóként a legnagyobb összeget pedig az EU vállalta.

2005 márciusában Cayenne-ben szerveztek Haitiről nemzetközi konferenciát. Azon a konferencián az adományozók 2004-ben Washingtonban tett ígéreteiket megújítva, továbbá kötelezettséget vállalva a támogatások kifizetésének felgyorsítására, megerősítették közvetlen támogatásukat, hogy kimutassák Haitivel való szolidaritásukat és lehetővé tegyék, hogy a folyamatban lévő politikai változás a haiti nép közvetlen hasznára váljon.

A kanadai kormány hasonló okokból június 16-17-én Montrealban nemzetközi konferenciát szervez Haitiről, amelyen Haiti támogatói megvitathatják a biztonság, stabilitás, a választások és a segélyek célba juttatásának kérdéseit.

Gazdasági talpra állás

A Nemzetközi Valutaalap pozitívan értékelte a haiti kormány a gazdasági talpra állás érdekében tett erőfeszítéseit. A jelentés – tudomásul véve, hogy a talpra állás az országban általában tapasztalható nehéz körülmények miatt lassú folyamat, – elismeri, hogy a kormány erőfeszítései az infláció csökkenését, a valutaátváltási árfolyam stabilizálódását és a nemzetközi tartalékok nettó növekedését eredményezték. Az IMF-szolgálatok által felügyelt program („Staff Monitored Programme", SMP) keretében nyújtott teljesítmény (2004. április–szeptember) kielégítő volt, minden mennyiségi célt bőven teljesítettek, és a strukturális intézkedések terén is megfelelő előrehaladást értek el[1]. Ezt követte a konfliktus utáni sürgősségi segítségnyújtás, az EPCA (2004. október–2005. szeptember). Ismét elérték a legtöbb kitűzött mennyiségi célt, és végrehajtották a strukturális intézkedéseket. Haiti rendezte tartozásait a Világbank felé, így a Világbank gyors kifizetést lehetővé tevő korrekciós műveletet hagyhatott jóvá. A bevételek elégtelensége, és az adományozók által

[1] Az IMF-szolgálatok jelentése a IV. cikk szerinti, 2005. évi konzultációkról.

finanszírozott intézkedések késése ugyanakkor a gazdasági talpra állásnak nyújtott lehető legnagyobb támogatás érdekében a költségvetés felülvizsgálatát, és a kiadások újra rangsorolását tette szükségessé. A jelentés IV. cikke szerint az IMF 2005/2006-ra 3%-os reál GDP-növekedést és 10%-os inflációt jósol. A kihívást tehát az fogja jelenteni, hogy a növekedést 4%-on tartsák, és előteremtsék a szociális szolgáltatásoknak és a közszféra intézményi kapacitásának lényegi javításához szükséges állami bevételeket. „A szükséges előfeltételek az eredményes választások, a nemzeti megbékélés és a folyamatos adományozói támogatás lesznek”.[1]

A Bizottság javaslata

A Bizottság megítélése szerint a politikai és emberi jogi helyzet, bár továbbra sem optimális, lassan javul. Figyelembe véve mindazonáltal a kormány a választási menetrend terén vállalt kötelezettségek betartására és a gazdasági talpra állási folyamat jó teljesítményére tett erőfeszítéseit – ami kulcsfontosságú az elégedetlenséget, erőszakot és bizonytalanságot szító szegénység elleni küzdelemben; a nemzetközi közösség által Haiti népe és átmeneti kormánya irányában tanúsított széles körű támogatás kifejezését; a fejlesztési támogatási programok végrehajtásához és kifizetéseihez szükséges igen lényeges határidőket, a Bizottság azt javasolja, hogy töröljék el a 96. cikk a 9. EFA 72 millió eurója elengedésével kapcsolatos fennmaradó intézkedését.

A Bizottság azt javasolja, hogy a haiti miniszterelnököt az intézkedések eltörléséről tájékoztató levélben hangsúlyozzák, mekkora súlyt fektet az Európai Unió a demokráciára, a jogállamiságra, a felelősségteljes kormányzásra, továbbá az emberi jogokra, és hogy arra ösztönzi a haiti kormányt, hogy az továbbra is törekedjen az Európai Unió és a haiti nép irányában vállalt kötelezettségei teljesítésére.

Az Unió a Cotonou-i Megállapodás keretében az átmeneti és a közelgő választások után megalakuló új kormánnyal folytatott folyamatos és megerősített politikai párbeszéd által továbbra is élénk figyelemmel kíséri a Haitin lejátszódó fejlődést.

Javaslat:

A TANÁCS HATÁROZATA

az AKCS-EK partnerségi megállapodás 96. cikke alapján Haitivel folytatott konzultációs eljárás lezárásáról szóló, 2001/131/EK határozat hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a 2003. április 1-jén hatályba lépett AKCS-EK partnerségi megállapodásra[2] és különösen annak 96. cikkére,

tekintettel a tagállamok kormányainak a Tanácsban összegyűlt képviselői közötti belső megállapodásra, amely az AKCS-EK partnerségi megállapodás[3] és különösen annak 3. cikke végrehajtáshoz szükséges intézkedésekre és eljárásokra vonatkozik,

tekintettel a Bizottság javaslatára,[4]

figyelembe véve a következőket:

(1) A 2001/131/EK határozat[5] alapján a Haitinek nyújtott pénzügyi támogatást az AKCS-EK partnerségi megállapodás 96. cikke (2) bekezdése c) pontjában meghatározott „megfelelő intézkedések” címén részlegesen felfüggesztették.

(2) A 2004/681/EK határozat 2005. december 31-én veszti hatályát, és az intézkedések hat hónap elteltét követő felülvizsgálatát írja elő.

(3) 2005 márciusában Haitin egy, az Európai Unió elnökségéből, az Európai Bizottságból és a tagállamok haiti képviselőiből álló munkacsoport kidolgozott egy értékelési jelentést a haiti kormány által vállalt különleges kötelezettségekben elért előrehaladásról, miszerint betartják a Cotonou-i Megállapodás 9. cikkének alapvető elemeit, különösen az emberi jogok, a demokratikus alapelvek és a jogállamiság vonatkozásában azért, hogy az országnak ismét alkotmányos és korlátozások nélküli demokratikus rendszere legyen.

(4) A Haitin jelenleg uralkodó helyzet a biztonság, az emberi jogok és a szegénység szempontjából igen aggasztó. Ezt megerősítette az ENSZ Biztonsági Tanácsa missziójának 2005. áprilisi jelentése is. A nemzetközi közösség ugyanakkor több

---

2 HL L 317., 2000.12.15., 3. o.
3 HL L 317., 2000.12.15., 376. o.
4 HL C […] […], […] o.
5 HL L 48., 2001.2.17., 31. o. A legutóbb a 2004/681/EK határozattal (HL L 311., 2004.10.8., 30. o.) módosított határozat.

alkalommal megerősítette kötelezettségvállalását, miszerint támogatja az átmeneti kormányt és a haiti népet a demokrácia, valamint a gazdasági és társadalmi fejlődés érdekében tett erőfeszítéseiben.

(5) Az átmeneti kormány megérdemli az Európai Unió bizalmát, mivel biztosítja a politikai átmenetet, különösen a szabad és tisztességes választások – az előre bejelentett választási menetrendet teljes egészében tiszteletben tartó – megrendezésével,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

1. cikk

A 2001/131/EK határozatot hatályon kívül helyezték:

A melléklet helyébe e határozat mellékletének szövege lép.

2. cikk

Ezt a határozatot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* teszik közzé.

3. cikk

Az Európai Parlamentet teljes körűen és azonnal tájékoztatták e határozatról.

Kelt Brüsszelben, YYYY.MM.DD. napján.

a Tanács részéről
az elnök

MELLÉKLET

A Haiti átmeneti kormányához intézendő levél

Tisztelt Uram!

Az Európai Unió nagy jelentőséget tulajdonít a Cotonou-i Megállapodás 9. cikke rendelkezéseinek. Az AKCS-EK partnerség az emberi jogok, a demokratikus alapelvek és a jogállamiság tiszteletben tartásán nyugszik, amelyek a fenti megállapodás lényeges elemei, és ezáltal a közöttünk fennálló kapcsolatok alapjai is.

E tekintetben az Európai Unió élénk figyelemmel kísérte a Haitin a közelmúltban lezajlott átalakulást, amely Haiti Ön által vezetett, a CARICOM/OAS-terv alapján folytatott széles körű konzultációs folyamatot követően 2004. március 17-én felesküdött új átmeneti kormányának kinevezésével vette kezdetét.

2004. május 12-én Brüsszelben tárgyalások folytak Ön és az Európai Bizottság között az átmeneti kormánynak a demokratikus és alkotmányos rend helyreállításával kapcsolatos politikai programjának megvitatása céljából. Az Európai Unió tudomásul vette az Ön elkötelezettségét különösen az emberi jogi helyzet javítása, a szabad és tisztességes választások megtartását is magában foglaló demokratikus alapelvek kialakítása, a jogállamiság és a felelősségteljes kormányzás iránt, amint azt az Európai Bizottsághoz 2004. május 25-én intézett levelében kinyilvánította. Az említett, továbbra is érvényben lévő, kötelező kötelezettségvállalásoknak a kellő időben nagyobb fokú politikai stabilitás kialakulásához kell vezetniük Haitin.

Az Európai Unió élénk figyelemmel kísérte a Haitin minden téren lezajlott fejlődést, és igen tevékeny részt vállalt a nemzetközi közösség erőfeszítéseiből, hogy segítse az országot a demokratikus kormányzás felé vezető ambiciózus és nehéz úton. Erősen hiszünk a haiti nép jobb élethez való jogában egy biztonságos és stabil Haitin, ahol tökéletesen tiszteletben tartják a demokratikus alapelveket, az emberi jogokat, a jogállamiságot és a felelősségteljes kormányzást.

Mint tudja, az Európai Unió vezető szerepet játszott az átmeneti együttműködési keretprogram kialakításában és elfogadásában, és az Unió volt a 2004-es washingtoni konferencián a Haiti fejlődéséért tett kötelezettségvállalások legnagyobb egyéni adományozója. Azóta igen nagy előrehaladás történt, és – ahogyan nő az ország pénzügyi és technikai segítségfelvevő kapacitása – a pénzügyi folyamatok lassan elérik a kívánatos szintet.

Az Európai Unió szorosan együttműködött minden nagy nemzetközi szereplővel, és kinyilvánította teljes körű támogatását a haiti ENSZ-misszió, a MINUSTAH és annak azon törekvése iránt, hogy segítse a haiti kormányt és a nemzeti rendőrséget az országban 2005 őszén tartandó választások eredményességéhez és a fenntartható fejlesztési programok sikeres végrehajtásához szükséges biztonság és stabilitás megteremtésében.

Az Európai Unió saját forrásai és a Biztonsági Tanács Haitiről szóló jelentései alapján felmérte a politikai és gazdasági téren elért előrehaladást, és úgy döntött, hogy a(z) xxx határozatban előírt intézkedéseket hatályon kívül kell helyezni. Ezen intézkedések közül a haiti nemzeti indikatív program aláírására a 9. EFA keretében a nemzeti választások megtartása után, az új, demokratikusan megválasztott kormánnyal került volna sor. Jelenleg kormányával folyamatban van a 9. EFA programozása, a nemzeti indikatív program aláírására

pedig sor kerül, amint a programozás elkészül. Fontos, hogy ez a folyamat gyorsan haladjon, hogy a hozzá kötődő, a haiti népnek hasznára váló intézkedéseket is gyorsan végrehajthassák.

Az együttműködés sikeréhez elengedhetetlenül szükséges a jelenleg hiányzó, megerősített támogatásfelvevő kapacitás biztosítása a felelősségteljes kormányzás és a támogatáskezelési intézményfejlesztésre irányuló intézkedések révén. A végrehajtás módszereit az országnak az államháztartás megfelelő irányítására való kapacitásához igazítják.

Az Európai Unió élénk figyelemmel kíséri a demokratizálódási folyamat további fejleményeit, különösen az átmeneti kormány emberi jogok, nemzeti párbeszéd, demokratikus alapelvek és gazdasági kormányzás iránti kötelezettségvállalásainak teljesítése, illetve a helyhatósági, országos és elnökválasztás felé tett lépések tekintetében. Üdvözöljük a választási menetrend bejelentését, miszerint 2005 októberében sor kerül a helyhatósági, 2005 novemberében és decemberében pedig, két fordulóban, az országos és az elnökválasztásra, így az új kormány 2006 februárjában hivatalba léphet. Az Európai Unió határozott meggyőződése, hogy ezt a fontos menetrendet semmi sem késleltetheti, a választási folyamat támogatásához pedig 18 millió eurós összeget biztosít. Ezenfelül az Európai Unió választási megfigyelői missziót is tervez.

Az Unió a Cotonou-i Megállapodás keretében az Ön kormányával és a közelgő választások után megalakuló új kormánnyal folytatott folyamatos és megerősített politikai párbeszéd által továbbra is élénk figyelemmel kíséri a Haitin lejátszódó fejlődést.

Kérem, fogadja megkülönböztetett nagyrabecsülésemet.

Brüsszel, YYYY. MM. DD.

a Bizottság részéről

a Tanács részéről

az elnök